

Стандард 1. Структура студијског програма

Докторске студије имају најмање 180 ЕСПБ бодова, уз претходно остварени обим студија од најмање 300 ЕСПБ бодова на основним академским и мастер академским студијама, односно 360 ЕСПБ бодова на интегрисаним основним и дипломским академским студијама из медицинских наука. Докторска дисертација је завршни део студијског програма докторских студија, осим доктората уметности који је уметнички програм.

Студијски програм докторских студија Пословна економија се на Факултету за економију и инжењерски менаџмент реализује више од десет година. Студијски програм је акредитован 9.12.2011. године, а реакредитован 24.6.2016. године одлуком Комисије за акредитацију број 612-00-00918/2016-06. Студијски програм је сада унапређен, актуализован, усклађен са сличним програмима иностраних високошколских установа и као такав се реакредитује.

Опис структуре и садржаја студијског програма са методама извођења наставе:

A. Елементи студијског програма

а. Назив и циљеви студијског програма

- **Назив студијског програма:** Пословна економија
- **Циљеви студијског програма:** Превасходни циљ програма је да пружи студентима напредан ниво знања, вештина и способности из пословне економије, са фокусом на научне дисциплине у области пословне администрације и менаџмента, те да их оспособи да примењују стечена знања за самосталну реализацију научних истраживања као и за решавање комплексних пословних проблема. Такође, циљ студијског програма докторских студија Пословна економија је да регрутује најбоље кандидате за рад на факултетима и институтима и на тај начин обезбеди континуирани развој научног подмлатка, што је од великог значаја и за развој и конкурентност привреде наше земље. Поред тога циљ програма је да пружи кандидатима могућност да продубе знања из оних дисциплина у оквиру пословне економије, које ће им омогућити боље разумевање послова које обављају у организацијама у којима су запослени, те лични развој и напредак у каријери. Основни и специфични циљеви СП Пословна економија детаљно су описани у Стандарду 3.

б. Врста студија и исход процеса учења у складу са законом који утврђује национални оквир квалификација

- **Врста студија:** Докторске академске студије.
- **Исход процеса учења** је усклађен са законом који утврђује национални оквир квалификација
- **Компетенције студената докторских студија и исходи учења** су усклађени са дескрипторима осмог нивоа (8 Доктор наука-економске науке) Закона о националном оквиру квалификација Републике Србије и дескрипторима осмог нивоа Европског оквира квалификација (EQF).

Области компетенција	Дескриптори исхода учења СП Пословна економија
Знање	<ul style="list-style-type: none">▪ Студенти поседују врхунска теоријска и практична знања потребна за критичку анализу и оригинална истраживања у фундаменталним и примењеним областима пословне економије са сврхом проширивања и редефинисања постојећих знања, науке или области рада.
Вештине	<ul style="list-style-type: none">▪ Студенти примењују напредне специјализоване вештине и технике потребне за решавање кључних проблема у истраживању и за проширивање и редефинисање постојећег знања или области рада у домену пословне економије;▪ Студенти примењују вештине комуникације за критику теорија, методологија и закључака као и представљање резултата истраживања у односу на међународне стандарде и научну заједницу;▪ Студенти развијају нове алате, инструменте и уређаје релевантне за област пословне економије и рада.
Способности и ставови	<ul style="list-style-type: none">▪ Студенти самостално вреднују савремене резултате и достигнућа у циљу унапређења постојећих и стварања нових модела, концепата, идеја и теорија;▪ Студенти испољавају иновативност, научни и професионални интегритет и преданост развоју нових идеја и/или процеса који су у средишту контекста рада или економске науке, кроз принцип самовредновања свога рада и достигнућа;▪ Студенти дизајнирају, анализирају и имплементирају истраживања која чине значајан и оригинални допринос општем знању из области пословне економије и/или професионалној пракси.▪ Студенти управљају интердисциплинарним и мултидисциплинарним пројектима;▪ Студенти су способни да самостално покрену националну и интернационалну сарадњу у науци и развоју.

- У Стандарду 4 дато је детаљно образложење и приказ компетенција студената и исхода учења.

с. Стручни, академски, научни односно уметнички назив

Успешним завршетком СП Пословна економија студент стиче академски назив Доктор наука – економске науке. (ДАС, најмање бодова 180 ЕСПБ, НОКС осми ниво).

d. Услови за упис на студијски програм;

Право уписа на докторске студије студијског програма Пословна економија имају лица која су претходно завршила основне и мастер академске студије и стекла укупно 300 ЕСПБ, а што је дефинисано правилима и прописима предвиђеним у Статуту Факултета за економију и инжењерски менаџмент. Одлуку о расписивању конкурса за упис студената доноси Сенат Универзитета, а на предлог Наставно научног већа факултета.

Рангирање пријављених кандидата се врши на основу просечне оцене остварене на основним и мастер академским студијама, као и временског периода студирања.

Услови за упис на студијски програм Пословна економија детаљно су приказани у **Стандарду 7**.

e. Листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;

Студијски програм Пословна економија је конципиран као једно студијско подручје (без модула). Курикулум СП се састоји из 3 обавезна предмета и 5 изборних група предмета где студенти у свакој групи бирају по један предмет од два понуђена. Садржаји предмета дати су у оквиру књиге предмета **Стандарда 5**.

f. начин извођења студија - бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом преноса бодова;

Сви предмети су једносеместрални. Укупан број бодова у курикулуму студијског програма износи 180 ЕСПБ. Обавезни предмети укупно носе 30 ЕСПБ бодова а изборни предмети 50 ЕСПБ бодова.

Детаљан приказ Курикулума, књига предмета, броја ЕСПБ по предметима дат је опису **Стандарда 5**.

g. вредност докторске дисертације исказану у ЕСПБ бодовима;

Студенти у другом семестру имају предвиђен студијски истраживачки рад на изради првог научног рада који носи 2ЕСПБ, као и израду првог научног рада који носи 8 ЕСПБ. У трећем семестру предвиђен је студијски истраживачки рад на изради пријаве дисертације који носи 3ЕСПБ и израда пријаве докторске дисертације која носи 7 ЕСПБ. У четвртом семестру предвиђен је студијски истраживачки рад на изради другог научног рада који носи 5ЕСПБ и израда другог научног рада која носи 15 ЕСПБ. Док је у петом и шестом семестру предвиђен студијски истраживачки рад на изради докторске дисертације који носи укупно 10 ЕСПБ и израда докторске дисертације која носи укупно 50 ЕСПБ.

h. предуслове за упис појединих предмета или групе предмета; и начин избора предмета из других студијских програма на истом или другом универзитету;

Предуслови за упис појединих предмета или групе предмета на студијском програму Пословна економија описани су у књизи предмета ([Прилог 5.2](#)) у оквиру **Стандарда 5**. и [Правилника о преношењу ЕСПБ бодова](#)

i. услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија;

Услови за прелазак са других студијских програма дати су у оквиру [Правилника о преношењу ЕСПБ бодова](#).

j. друга питања од значаја за извођење студијског програма.

Реализација студијског програма је поверена еминентним стручњацима са богатим наставним/ научним искуством.

Настава се остварује: у малим групама, менторском раду и успостављањем непосредног контакта студент-професор, case study (анализа случаја), истицањем индивидуалног развоја студента, тимским радом кроз развој интерперсоналних вештина, коришћењем савремене технологије.

Прилози за стандард 1:

Прилог 1.1. Публикација установе Сајт установе- www.fimek.edu.rs

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм докторских студија има јасно дефинисану и објављену сврху и улогу у образовном систему.

Студијски програм докторских студија Пословна економија, има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему која је доступна јавности и усклађена са основном мисијом и циљевима Факултета за економију и инжењерски менаџмент.

Актуелни национални и међународни токови, као и убрзан развој нових технологија, све више наглашавају потребу за компетентним, образованим и стручним кадровима који ће радити на даљем развоју науке у области пословне економије. У складу са поменути, превасходни циљ нам је био да изградимо савремен и друштвено потребан програм докторских студија, који ће студентима пружити квалитетна знања, вештине и способности да могу самостално да воде оригинална и научно релевантна истраживања у области пословне економије, као и да раде на развоју и примени нових научних решења и поступака који доприносе општем развоју друштва. Развој критичког мишљења и способност да процењују сопствена и туђа истраживања у области пословне економије треба да допринесу једној научној објективности и етичности код студената који заврше овај студијски програм. Крајња сврха програма је стварање и развијање аутономних истраживачких капацитета, који су неопходни студентима за стварање будуће академске каријере у области пословне економије или каријере у пословном свету.

Од посебног значаја за привреду и друштво у целини јесте да је сврха овог програма и развијање свести код студената за потребом личног доприноса, кроз лични развој и јачање људског капитала, што има за последицу развој друштва у целини. Сврха студијског програма је такође и образовање стручњака у домену тимског рада, као и развој способности за саопштавање и излагање својих оригиналних резултата научној јавности.

Обзиром на широк појам пословне економије кроз структуру и садржај курикулума програм је усмерен на једну веома значајну област пословне економије и то пословну администрацију и менаџмент. Специфичност програма докторских студија из пословне економије управо је у чињеници да је већи нагласак на научним и стручним подручјима бизниса и менаџмента при чему се фокусира на коришћење алата економске анализе и статистичких метода у решавању практичних проблема у пословном управљању. Економска теорија и са њом повезане дисциплине су у функцији програма у области пословне економије.

Реализацијом студијског програма докторских студија Пословна економија студенти постају квалитетни стручњаци у оквиру пословне економије способни су да развијају и примењују најсавременија научна достигнућа, организују и воде национална и међународна фундаментална, развојна и примењена истраживања.

Савремен наставни садржај усклађен са светским токовима и научним сазнањима као и иновативни методи едукације, знатно доприносе значају овог студијског програма и на најбољи могући начин потврђују његов квалитет. По завршетку студијског програма докторских студија Пословна економија студентима се пружа могућност запошљавања у најразличитијим облицима привредних организација, у сфери пословне администрације и менаџмента, као и могућност бављења научним и истраживачким радом у оквиру универзитетских институција и научних института.

Прилози за стандард 2:

Прилог 1.1. Публикација установе Сајт установе- www.fimek.edu.rs

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм докторских студија има дефинисане циљеве.

Студијски програм докторских студија Пословна економија је заснован на досадашњим токовима развоја науке у домаћим и светским оквирима и уважава научна достигнућа еминентних аутора из области пословне економије.

Превасходни циљ програма је да пружи студентима напредан ниво знања, вештина и способности из пословне економије, са фокусом на научне дисциплине у области пословне администрације и менаџмента, те да их оспособи да примењују стечена знања за самосталну реализацију научних истраживања као и за решавање комплексних пословних проблема. Такође, циљ студијског програма докторских студија Пословна економија је да регрутује најбоље кандидате за рад на факултетима и институтима и на тај начин обезбеди континуирани развој научног подмлатка, што је од великог значаја и за развој и конкурентност привреде наше земље. Поред тога циљ програма је да пружи кандидатима могућност да продубе знања из оних дисциплина у оквиру пословне економије, које ће им омогућити боље разумевање послова које обављају у организацијама у којима су запослени, те лични развој и напредак у каријери. У складу са претходно наведеним, можемо констатовати да су специфични циљеви образовног процеса студијског програма докторских студија Пословна економија следећи:

- Упознати студенте са методологијом научно-истраживачког рада и применом квантитативних метода у истраживањима у области пословне економије.
- Упознати студенте са напредним алатима микроекономске или макроекономске анализе у функцији решавања практичних проблема у менаџменту;
- Упознати студенте са савременим тенденцијама у области пословног управљања;
- Оспособити студенте да делују и размишљају предузетнички, успешно управљају иновацијама и развојем у предузећима и да се кроз примену проактивног приступа у управљању развојним понашањем предузећа оспособе за активно суочавање са стратегијским променама;
- Упознати студенте са напредним знањима у области пословних финансија и њиховом улогом у процесу одлучивања у фирми и менаџменту пословних перформанси;
- Упознати студенте са напредним методама истраживањем понашања потрошача и применом стратегијског маркетинга у функцији доношења пословних одлука са циљем дугорочног тржишног позиционирања;
- Оспособити студенте за пословање и спровођење научних истраживања у међународном окружењу;
- Оспособити студенте за самостално доношење одлука у пословању и испољавање самосталности, креативности, иновативност и стручност у раду;
- Оспособити студенте за праћење најновијих научних достигнућа у области пословне економије у земљи и свету и њихово критичко посматрање и коментарисање;
- Оспособити студенте за решавање комплексних проблема у области пословне економије и коришћење стручно-научне литературе;
- Оспособити студенте да континуирано иновирају и усавршавају сопствена знања, вештине и способности;

Претходно наведени циљеви указују да студијски програм прати динамичне промене савременог, економског окружења и континуирано се прилагођава растућим потребама привредних субјеката, државних институција, факултета и истраживачких центара за компетентним и стручним кадровима у области пословне економије.

Прилози за стандард 3:

Прилог 1.1. Публикација установе Сајт установе- www.fimek.edu.rs

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма докторских студија студент стиче опште и специфичне способности које су подређене квалитетном обављању стручне, научне и уметничке делатности.

Исход процеса учења је усклађен са законом који утврђује национални оквир квалификација. Компетенције студената докторских студија и исходи учења су усклађени са дескрипторима осмог нивоа (8 Доктор наука-економске науке) Закона о националном оквиру квалификација Републике Србије и дескрипторима осмог нивоа Европског оквира квалификација (EQF).

Пошто савладају студијски програм докторских студија Пословна економија, студенти претходно стечена општа и предметно специфична знања и способности усавршавају и допуњују следећим новим **општим компетенцијама**:

- Поседовање врхунских теоријских и практичних знања потребних за критичку анализу и оригинална истраживања у фундаменталним и примењеним областима пословне економије са сврхом проширивања и редефинисања постојећих знања, науке или области рада.
- Могућност примене напредних специјализованих вештина и техника потребних за решавање кључних проблема у истраживању и за проширивање и редефинисање постојећег знања или области рада у домену пословне економије;
- Могућност примене вештине комуникације за критику теорија, методологија и закључака као и представљање резултата истраживања у односу на међународне стандарде и научну заједницу;
- Способност за развијање нових алата, инструмената и производа релевантних за област пословне економије и рада.
- Способност самосталног вредновања савремених резултата и достигнућа у циљу унапређења постојећих и стварања нових модела, концепата, идеја и теорија;
- Способност испољавања иновативности, научног и професионалног интегритета и преданост развоју нових идеја и/или процеса који су у средишту контекста рада или економске науке, кроз принцип самовредновања свога рада и достигнућа;
- Способност дизајнирања, анализирања и имплементације истраживања која чине значајан и оригинални допринос општем знању из области пословне економије и/или професионалној пракси;
- Способност управљања интердисциплинарним и мултидисциплинарним пројектима;
- Способност самосталног покретања националне и интернационалне сарадње у науци и развоју.

Савладавањем студијског програма докторских студија Пословна економија студент стиче следеће **предметно специфичне компетенције**:

- Темељно разумевање методологије научно истраживачког рада и примене квантитативних и квалитативних метода у научним истраживањима у области пословне економије;
- Способност решавања проблема у вођењу предузећа, креирању стратегијских и оперативних планова, дефинисању циљних тржишних сегмената, дефинисању маркетинг стратегије и дугорочном тржишном позиционирању, коришћењем научних метода, модела и техника;
- Способност праћења, доношења одлука, критичког истраживања и анализирања финансија у оквиру динамичних интеракција окружења и предузећа;
- Повезивање практичних и теоријских знања из менаџмента, маркетинга и пословних финансија у циљу решавања пословних проблема и доношењу исправних одлука;
- Способност праћење савремених достигнућа у области менаџмента, маркетинга, финансија, као и развоја информационих система и њихове примене у пословној економији;
- Ефикасна примена стечених знања у конкретним ситуацијама, при раду у привредним или државним организацијама, факултетима, или истраживачким центрима у сопственој земљи или иностранству.

Доктори наука – економске науке, као специјализовани и компетентни стручњаци, оспособљени су за бављење научно-истраживачким радом, као и да стечена знања и вештине примене у пракси. Стручњаци овог профила могу се запошљавати на пословима у сфери пословне администрације и менаџмента у најразличитијим привредним организацијама и установама, како малим и средњим предузећима, тако и великим домаћим и интернационалним корпорацијама.

Осим тога, имају могућност да граде академску и научну каријеру, радећи на високошколским институцијама и научним институтима.

Прилози за стандард 4:

[Прилог 4.1. Додатак дипломи.](#)

